

'EZIN KABITU!' JARDUNALDIAK

Aktibismo lodiak mugarria jarri du Euskal Herrian

Iragan asteburuan, irailaren 9tik 11ra, Euskal Herriko I. Jatunaldi Lodiak ospatu dira Gernikako Astra Gaztetxean, Ezin Kabitu kolektiboak antolatuta. 150 pertsona batu dira lodifobiak zeharkatutako gorputzen politikak aztertzeko. Kolektiboak euren web-orrian azaldu bezala, Euskal Herri patriarkal eta lodifoboaren baitan hiru eguneko irla sortu nahi izan dute elkarrekin egoteko, pentsatzeko, jolasteko, tripak eta izterrak elkarri igurzteko, lardaskan aritzeko, jateko eta konspiratzeko.

 GARAZI BASTERRETXEIA

Euskal Herriko txoko desberdinetako lodiak sortu dute Ezin Kabitu kolektiboa, eta urtebete daramate biltzen, elkar ezagutzen, ekin-tzak proposatzen, hausnartzen, jolas-ten... Taldeak salatzen du jendartean ez dagoela euren gorputzentzako lekuri: ez direla kabitzen osasun sistema nagusien "osasuntsu" egoteko irizpideetan, jai alternatiboaren amaieran ematen diren ligoteoetan, heteroarauan, ingurukoek dituzten espektatibetan, treneko eserlekuetan, gimnasioaren kultura nartzisistan, zilegizko politikariaren kategorian, familia eredu idealetan, lanpostuen baldintza kapitalistetan edota ikusgarritasun publikoarekin zerikusia duten rol edo zereginetan. "Bizi guztia arnasteko lekuri uzten ez diguten arauak lotuta eta kabitu ezinik".

Baina maitasunez eta harrotasunez ezin kabituta ere badaude, hunkituta eta motibazioz gainezka, Euskal Herriko lodien arteko aliantzak egosten. Ezin kabitu daude eta argi dute kabitu

ezin duten sistema horretan ez dutela kabitu nahi.

HIRU EGUNEN EGITARAU ZABALA

Egitarau zabala prestatu zuten, hiru egunetan zehar hainbat gairen inguruan aritzeko, barrez lehertzeko, norbere gorputzean barrena bidaiatzeko, elkar ukitzeko, hunkitzeko, kolorez betetzeko. Elkarren begiraden konplizitateaz, hitzez, isiltasunez, oihuez eta besarkadez sarea josteko.

Ostiralean ongietorriaren eta afariaren ondoren Euskal Herriko I. Bertso saio lodia ospatu zen Onintza Enbeita, Uxue Alkorta eta Haizea Arana bertsolariekin eta Lierni Altuna gai-jartzaile lanetan ari zela. Saioan zehar hainbat pertsonaia lodiren ahotik abestu zuten bertsolariak: lehen lodia zen lagun argala eta lehen argala zen lagun lodia, ligeek beren artekoa ezkutuan mantentzeko eskatzen dioten pertsona, medikuarengana ezko-tapoiak dituelako joan eta

medikuak argaltzeko esan diona, guztien harridurarako herriko mendi mar-txan parte hartzen duen lagun pare, hondartzan eguzkia hartzen egonda ere tolesdurak zuri dituen hirukotea, sare sozialetako edertasun ereduez barre egiten duten lagunak, "zeure burua maitatu" behin eta berriz entzuten duen emakumea, ingurukoak "lodi" deitzen dituen umea... Enbeitak bertso saioan zein *Berria* egunkarian azaldu zuen lehen aldia izan zela bere bertsoengatik bakarrik epaitua sentitu zena, bere gorputzak zerikusirik izan barik.

Jardunaldietan aliatu ez-lodiak egon arren, soilik pertsona lodiak parte hartu zezaketen tailerretan, lodientzako espazio seguruak izan zitezen; hausnartzeko, gorputza erdigunean jartzeko eta jolasteko irlak. Mugimendu askearen teknikaren bidez norberaren gorputza esploratzeko eta besteekin harreman-tzeko; arte martzialen bidez amorrua izerdituz eta norberaren gorputzaren indarra onartuz, disfrutatze, barre

egiteko eta horretaz baliatzeko; norberaren esperientziak partekatzeko eta antzerkiaren bidez horiek islatzeaz gozatzeko; Body Paint teknikaren bidez norberaren gorputza samurtasunetik onartzeko; gorputza sokekin lotzearen bidez sentsazioak eta emozioak komunikatzean eta partekatzean datzan Shibari delako arte japoniarra ezagutzeko eta frogatzeko; norberak amarekin izan duen harremanaz hausnartzeko eta ingurukoek norberarengan dituzten espektatibez hitz egiteko; zineman lodiak islatzeko moduei erreparatzeko; loditasunaren eta gaixo egotearen arteko balizko loturak eta sortutako normalizazio argalak dituen arriskuak detektatzeko, eta horri aurre egiteko tresnak identifikatzeko.

Tailerrez gain, ekintza mixtoak ere egon ziren. Larunbatean, bazkalostean, Nerea Arriola "Arrol" antzezleak *Hain guapa zaude ez dirudizula zu monologoa* aurkeztu zuen, lodiak egunerokoan pairatzen dituzten biolentziak umorearen

eta ironiaren bidez kontatuz; ikusleak barrez leherrarazi zituen. Horrez gain, musika entzuteko eta gerribueltak astintzeko aukera ere egon zen: larunbatean Soy un poco pringada eta Virrutas DJekin, eta igandean Marta & Herbas rapkantariaren emanaldiarekin eta DJ Warra sen doinuekin. Gernikan zehar poteoa ere egin zuten, eta igandean Zea Mayseko Aiora Renteriak kontzertu akustikoa eskaini zuen.

LODIFOBIAREN ERTZ ASKOTARIKOAK MAHAI GAINERA

Larunbat arratsaldean mahai-inguruan parte hartu zuten Stop Gordofobia web-orriaren sortzaile Magda Piñeirok, Bartzelonako Komando Gordix kolektiboko Violan Mar.Otok eta Ezin Kabituko Mijo Lizaraburuk eta Nahia Ruizek. Piñeiro uruguaitarra da, baina Tenerifen (Kanariak) bizi da aspalditik eta aktibismo lodian erreferente nagusietako bat da Espainiako Estatuan. 2016an *Stop Gordofobia y las panzas subversas* (Stop lo-

difobia eta sabel handi subertsiboak) liburua argitaratu zuen, gorputz idealetan oinarritutako estetika salatzeako kanpaina batetik abiatutakoa, eta 2019an kale-ratu zuen bigarren lana, *10 gritos contra la gordofobia* (10 oihu lodifobiaren aurka), lodiak jendartearen espazio guztietan eta uneoro pairatzen duten diskriminazioa eta zapalkuntza salatzen dituen. Mar.Oto galiziar aktorea eta poeta da, eta hamarkada bat darama lodifobiaren aurkako militantzia jardunean, Beth Dittoren eta Riotsen indarrak bultzatuta. Entzute handia izan zuen Bartzelonako Kabaret lodian parte hartu zuen Piñeirorekin batera, eta gaur egun ohol-tza gainera lanak eta gazteekin ematen dituen tailerrak tartekatzen ditu. Ezin Kabituko Lizaraburu filosofia ikaslea da EHUn eta Magda Piñeiro, Lucrecia Masson eta beste ekintzaile lodiak ezagutu ondoren konturatu zen horrelako zerbait behar zela Euskal Herrian; duela urtebete kolektiboa sortu, eta biltzen eta ekimenak antolatzen hasi ziren. Ruiz ere unibertsita-

tateko ikaslea da, eta emakume lodiak artean ikertzen ari da.

XXI. mendeko jendartean dauden erronkez hizketan hasi zuten mahai-ingurua. Lizarzabururen hitzetan, erronka handia dira neoliberalismoa eta digitalizazioa; izan ere, pisuaren, janariaren eta gorputzen etengabeko neurketa, *smartphone*-en bidez eguneko pausuen kontaketa, taupaden erregistroa... kontrol mekanismo bezala, oso teknika beldurgarriak dira subjektu otzanak sortzeko. Jendartea lodi izatearen beldur da, kontrola galtzearen beldur, eta digitalizazioak irudiaren masifikazioa dakarrela azpimarratu zuen. Lizarzabururen arabera, “lodifobia aitzakia da, helburua jendarte osoa kontrolatzea da”. Ruizek gehitu zuen gorputz batzuk idealizatu daudela, eta ideal horiei jarraitzeko eta norbere gorputza aldatzeko presioa dugula, behartuta ez gaudela pentsatzen dugun arren. Era berean, gure hitzen eta gorputzen arteko disoziazioa aipatu zuen, geure gorputza onartzen dugula esaten baitugu askotan, baina gero praktikan ez baita hori gertatzen.

Be positive mezuek eta “zaindu zaitetz” edo antzeko esaldiek sortzen duten kalteaz ere aritu ziren. Beren arabera, halakoek sinestarazten digute gure erabakiek baldintzatzen dutela gure gorputza, inguruak eta politikek duten eragina estaliz. “Ospitaleetan, adibidez, oheak diseinatu dira gorputz maskulino argalentsat. *‘Be positive’* esaten digute, baina osasungintza gero eta arrotzagoa da, pribatizatuagoa, prekarioagoa...”, argitu zuen Lizarzaburuk. “Oso garrantzitsua da mediku lodifobo baten kontsultatik atera eta gero kexa jartzea erregistratuta geratu dadin, bestela baitirudi ez dela ezer gertatzen”, Piñeirok. Azken honek zera gehitu zuen: jendartea oinarri lodifobikoen gainean eraikia dagoenez, estatuek politika lodifobikoak sortu eta normalizatzen dituztela. Esandakoa azaltzeko adibidea jarri zuen: obesitatea prebenitzeko legeek pertsona lodietan jartzen dute fokua eta ez jendartean, eta era berean, hainbat espazio ukatzen dizkiete gorputz lodiei, beren baldintzetan eragina izanik; adibidez, enpleguetarako mugak jarritz eta, beraz, euren baldintza sozioekonomikoetan eraginez. “Nia- ren auto-kreazioaren mitoarekin apurtu behar dugu, guk ez dugu geure burua sortzen eta ez dugu guztia aukeratzen, askotan ezin dugu gorputza moldatu; mingarria da pentsatzea lodifobiatik atara gaitezkeela bakoitza norbere kabuz”.

Lekeitioko Potxuak Martxan talde feministak hondartza ondoko paretan egindako lodifobiaren aurkako murala.

Kolektiboan lodifobia problematizatzen eta hausnartzen hastearen onurez ere mintzatu ziren. “Niri taldeek jaten erakutsi didate berriro, eta tresnak eman dizkidate gorrotoari aurre egiteko eta maitatzen ikasteko”, adierazi zuen Mar. Otok. Piñeirok eta Ruizek kontatu zuten beren gorputzean bizi izan dutela gertatzen denari izena jartzeak ematen duen babesa eta atsedena, eta horretan taldeak izandako garrantzia aitortu zuten. Taldearen bidez, besteak beste, existitzeko eskubidea dutela gogorarazi dute, jendaurrean hitz egiten ausartu dira, norbere buruaz barre egiten ikasi dute... Eta taldearen bidez, baita ere, lortu dute izerdia errekonozitzea, beren erritmoa onartzea eta kirola gozamenagatik egitea, argaltzeko helbururik barik.

Mar.Otok hezkuntzaren garrantzia ere azpimarratu zuen, testuliburuetan agertzen diren pertsonak beti argalak izateak sortzen dituen zapalkuntzez, heziketa fisikoko neurtzeko parame- troek eta bestelako ereduak dituzten arriskuez. Irakasleak lodifobiaren aurka heztea beharrezkoa dela azaldu zuen, besteak beste jantokian lodiak errudun sentiarazi ez ditzaten, edota gorputz normatiboez harago doazen kirolak proposatu ditzaten. Piñeiro argaltzeko sistema berriez (ez jateko ahoa ixten duten hortzetako imanak, botaka edo kaka egiteko pilulak, organo funtzionalak suntsitzen dituzten eba-

kuntzak...) eta horien atzean dagoen lodifobiaz ere aritu zen.

Borroka lodi aktibistaren puntu es- tratetikoez hitz egiteko tartearen hartu zuten. Piñeirok mahai gainean jarri zuen sare sozialetan egiten den aktibismoa, eta aitortu zuen lodiek elkar aurkitzeko leku bezala sareak duen potentziala. Halere, adierazi zuen sentitzen duela badela unea hortik ateratzeko, eta sareaz harago ba- besteko eta elkar sostengatzeko sareak sortzekoa –medikuarengana bakarrik ez joateko, esate baterako-. Beste beharri- zan bat ere aipatu zuen: betetzen ditugun espazioetan (espazio feministetan, oku- patutako espazioetan, ikasle mugimen- duan...) lodifobiaz hitz egiten hastekoa, informazioa zabaldu dadin. “Existitzeko baimena eskatzeari utzi behar diogu eta lodi izateaz harro gaudela esan”.

Lizarzaburu instituzioekin lan egi- teko zailtasunez aritu zen, baita horiek geureago egitearen garrantziaz ere: “Esaterako, gaixorik bagaude eta Osa- kidetza joan behar badugu, garrantzi- tsua da gorputz guztien tamainako gur- pildun aulkiak egotea. Hori bermatzeko ere egin behar dugu lan, instituzioak erabili behar ditugu”. Lodifobia kartze- la gisa irudikatu zuen, zeinaren baitan bizi garen guztiok, eta gorputz lodien aurka erabiltzen den biolentziak gor- putz guztiak kontrolatzeko xedea duela adierazi zuen: “Inplikatu beharra dago biolentzia hori ez erreproduzitzeko, eta

feminismoarekin, transfeminismoarekin, aliatu beharra ere bai. Ulertu behar dugu ez dela kasualitatea jendeak argal egon nahi izatea, aktibismo lodiak balio du desirak eraldatzeko eta desiratzeko esan ez digutena desiratzeko”.

AURRERA BEGIRAKO PAUSOAK BURUAN

Entzuleek ere hainbat kezka eta zalantza adierazi zituzten. Aipatu zuten elkarrekin hitz egitearen eta minak konpartitzearen beharra, baina hurrengorako pausuak zeintzuk diren arakatu behar dela. Bat egin zuen Lizarzaburuk, adieraziz borrokarako gakoa den unean gaudela, plazeretik militatzea berebizikoa dela, baina ez direla ahaztu behar egunero pairatzen ditugun politikak eraldatzeko estrategien beharra, ezta inguruak gudan duen eragina ere. Zentzu horretan, Piñeirok jarrera lodifoboak –norbanakoenak zein egiturazkoak– salatzeko beharrean jarri zuen arreta (langile lodiak ez kontratatzea, guraso lodiak euren haurrak zainduko ez dituztela pentsatzea...), pixkanaka praktika horiek desnormalizatzen joateko. Haren arabera, sindikatuek ere salatu behar lituzkete jarrera lodifoboak. Euskal He-

“Existitzeko baimena eskatzeari utzi behar diogu eta lodi izateaz harro gaudela esan”

Magda Piñeiro

rriko mapa lodifoboa eta “lodilaguna” egin zitekeela ere aipatu zuen parte-hartzaileetako batek, Pariseko adibide bati jarraituz; hau da, norberak mediku eta instituzioekin izandako esperientziak idazteko espazioa sortu, leku batera heltzean jakin ahal izateko zein lekutan izango diren pertsona lodiak ondo tratatuak eta zeintzutan ez.

Igande bazkalostean parte-hartzaileetako batzuk etxera itzultzeko motxilak prestatzen ari ziren, beste batzuk goiko pisuan lurrean botatako koltxoietan atseden hartzen, elkarri kontaktuak eskatzen, mahaia batzen. Oraindik agur-

tu ere egin gabe, berriz elkar ikusteko zeukaten gogoaz mintzo ziren asko, antolakuntzaren partetik sentitu zuten zaintzaz eta babesaz ziharduten beste batzuk, janari beganoa dastatzean sentitutako plazeraz mintzo zenik ere bazen. Giro horretan murgilduta zeudela, bat-batean gitarraren lehen kordek eta Aiora Renterriaren ahots lagunak azken aldiz denak elkartzeko deia egin zien. Euskal Herrian ohikoa ez den beroa egiten zuen, bertan elkartutako gorputz lodiak errealtate lodifobo eta patriarkal hotza erretzen ari ziren seinale. Izerditan blai egon arren, elkarrengandik gertu eseri ziren, elkarrekin hunkitzeko eta txalotzeko, okupatzen zuten espazioaz arduratu gabe okelak dantzan jartzeko, elkarri agur esan eta etxerako bidea hartu aurretik elkarren begiradetan hurrengo topaketan ernalduko zen hazia ikusteko.

Etxera emozioz eta harrotasunez ezin kabiturik itzuli ziren bai antolatzaileak bai parte hartu zutenak, lurrean idatzirik geldituko diren pausuak eman dituztela jakinda, negar malko bakoitzak lurra ernalduko duela jakinda, pixkanaka geure gorputzak estutzen dituzten ertzak gorputz lodien beroaz borobiltzen ari direla jakinda. ●

Iragarki honetan azaltzen diren pertsonak ez dira errealak, ordenagailu batek sortu ditu ausaz.

Benetako pertsonak ordenagailu batean ezagutzeko zatoz **kaixomaitia.eus** atarira!

 kaixomaitia Euskaldunon harremanetarako webgunea

8.000 lagun dituzu zain

